

Oglasi, pripremljeni itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novi za predbrojbu, oglašavanje se naputnicom ili položenom poštom, štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka se javi odpravnici, u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izliva napisi, reklamacija.

Cehovnog računa br. 247.849. Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nehotoga sve pokvari.“ Nuvna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o pedeset.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, epodpisani ne tiskaju, a netiskani ne primaju. Predplata sa poštarijom stoji 10 K u obć. na godinu ili 5 K za sešest mjeseci. Pol godina izvan carine više poštarijom. Plaća i utražuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zastali 20 h., kolu u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Pulari, J. Krmpotić i dr. (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju sva pisma i predlozi.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Na koncu godine!

Ovim brojem stupamo za posljednji put pred naše cijenjene čitatelje u ovoj godini. Njim se opravdano od izminuće godine, 1903. koja će već spadati u povijest prije, nego li ovaj broj našeg lista stigne u ruke većini naših čitatelja.

Na koncu godine običaju novinari položiti u svojih novinar račun o svojem djelovanju, o svojih uspjesih ili neuspjesih tečajem izminuće godine. Mi ih u tom nećemo slijediti ove godine, jer se na žalost nemožemo pohvaliti osobitim uspjehom — premda nebi se baš ni osobitih neuspjeha u našem skromnom djelovanju.

Mi smo si, svjestni, da nijemo u mnogočem odgovorili očekivanju naših predplatnika i čitatelja, koji će biti valjda toli pravedni napram nam, te neće toga upisati jedino nama u grieh, već i raznim okolnostim i nepovoljnom stanju, u kojem se naš narod u ovih stranah nalazi.

Od novinara se zahtijeva danas mnogo pak čes teško naci novinu, koja zadovoljava sve svoje čitatelje. Tim teže je to za novinu, koja bi imala biti viedno očitka i glasilo jedne političke stranke. Ali i tomu bi se možda zlu doskociilo kad bi ta novina imala dovoljno podpore moralne i materijalne. Trebalo bi, da ima bar toliko predplatnika, da se nema boriti svake godine sa manjkom. Valjalo bi, da imade i dopisnika i suradnika, koji bi ju izvještivali iz svakog gradica iz svakog sela o svakom važnijem događaju. Tako bi list stupio na čvrst materijalni temelj i postao bi zanimiv i za seljaka i za gospodina.

Nu „Naša Sloga“ neima ni jednog ni drugog. Neima dostatno materijalne podpore od strane čitajućeg občinstva, niti je podupiru ni izdaleka perom oni, koji bi to morali i mogli činiti.

Koliko imade naših svećenika, učitelja, djaka itd., koji nisu za naš list nikada pera umogli, premda su za to imali sto i sto prilika i imade i drugih, koji bi mogli često ukrasiti naš list svojim vještijim perom, pa se ipak daleko drže. Mi znamo i sami, da je lakše kritizirati nego li raditi, ali prave kritike morao bi imati samo onaj, koji radi i sam.

U težkih odnošnjah, u kojih se nalazi ovaj dio našega naroda, kojemu je u prvomu redu namijenjeno naše skromno djelovanje, jest neobhodno potrebiti obstanak lista ili novina, koje treba, da ga bude i osvještuju, da mu brane i štite ona prava, koja ga idu po božjem i pisanom zakonu. Ovoj važnoj zadaći odvažilo se naš list od početka svog obstanka sad većim sad manjim uspjehom, sad boljom sad lošijom srećom ali vazda dobrom voljom te iskrenom i poštenom nakanom njegovih urednika. Toj će se zadaći naš list i u buduće odvažiti, stojeći na braniku hrvatske narodne časti i koristi, ali bez dovoljne materijalne i moralne podpore od strane njegovih prijatelja, predplatnika i suradnika, bilo bi uzaludno svako njegovo naprezanje.

Radi toga učit ćemo se koncem godine k svim prijateljem našega naroda i na-

sega lista, da nas u novoj godini dovoljnom predplatom i dobrim perom poduprieli izvole. Tađa ho samio bili čemo u stanju, da se list poljepša i poboljša i da bolje i uspješnije vrši plemenitu svoju zadaću među istarskim Hrvatima.

Svaki je prijatelj naše svete stvari u Istri dužan, da nas svojski podupre, da ovo jedino glasilo istarskih Hrvata uzimognie i nadalje vrši svoje narodno poslanstvo. U novoj godini neka priuonu uz naš list svi oni, koji nam žele dobro, koji hoće, da se istarski Hrvat riedi tudjeg štitačtva i pogubniog nametnietvna. U to ime kličeimo svim sadašnjim predplatnikom i suradnikom, svim novim prijateljem i pomagacim te svemu našem narodu. Sretna Ti bila nova godina!

Izlievi talijanske kulture i plemenitosti.

Čitaocima „Naše Sloge“ biti će poznato, kako je istarskim Talijanima svojom bezobzirnošću i svakovrstnom agitacijom pošlo za rukom, te su od čisto hrvatskih jezika i govora, talijanski talijanska gnezda, — gdje se talijanski jezik bari i gospoduje kao u kakvom gradu kraljevine Italije, a hrvatski se potisnuo iz svih državnih i občinskih ureda, a dakako i iz skola. — Koji poznaju ova mjesta, njihove običaje, ili prošće se samo jednom po ovim liehim gradicima, razgovori se pa odraslim i starijim ljudima i čuje njihova krasna i svučena hrvatska prezimena, — pa za tim pregleda vanjsko lice tih mjesta, sa čisto talijanskim nazivima i napisima, te se obazre na mladju generaciju, koja mu zaglušuje uši Danteovim jezikom, i ponosom iztice tezanje hrvatskog jezika; — doista će se čudom čuditi naivnosti onih Hrvata, koji vape za potrebom talijanskog jezika i kulture, koja da nas tobože nije bila kadra uništiti, i neće se čuditi, sto Talijani danas tako gromovito viedu, da je Istra najvredim dielom talijanska — jer bude li tako dalje išlo, — ta se od čisto hrvatskih mjesta stvarale talijanske kule, — moći će doskora reći, da je sva Istra talijanska, — to da Hrvati nemaju nikakva prava na nju i u njoj! — Pa će se opet naci jos naivnih Hrvata, koji će udariti na one naše ljude, koji ne priznajuju ovako stvorenom talijanstva u Istri, zagrimiti će im: „u nje kanju Talijana — slijedimo nemoralan princip germanske i ugarske agresivnosti...“ Dok očitieino Talijanima (?) njihovu narodnost za to, jer su na hrvatskom zemljištu, slični smio bahatom čovjeku, koji svigdje hoće da sam sve ovlada“. Pa će ištati napokon dovikavati grozeći se: „Dosta te megalomanije!“ — Bravo! krasno li nam pomoći?!

Ali, kako rekoh, — čitaocima „Naše Sloge“ više manje poznati su ovdašnji odnošaji, pa nebi rado bez velike potrebe, otimali mjesto u „N. S.“ drugim važnijim i koristnijim stvarima, — zato me ovo bez ikakvih daljih opazaka na stvar. — Lanjske sam godine u više navrata u ovom listu iznio dokazani činjenica,

ko se u velosekolj i pučkoj školi, djeca hrvatskih roditelja ne samo uče talijanskom jeziku i kulturi, već kako im se u srce upravo usadjuje prezir i mržnja na hrvatski jezik i ime. — Djeci se ne samo branilo hrvatski razgovarati i vjeroučitelju na hrvatski pozdrav hrvatski odzdravljati, već im se prikazivalo. Hrvate kao najgore barbare, a njihov se jezik ruglu izvrjavalo. — Sve je to bilo izneseno i pred lice školskih oblasti, koje, sto su najmanja mogle — zabranile su, da se u buduće tako „podučava (!)“

I mi smo mislili doista, da su se gospoda, koji su bili opomenuti (g. S. ravnojni učitelj i učiteljica P.) radi ove krasne pedagogije, opametili, nu prevarismo se, barem glede jedne osobe. Gospodina učitelja P. kao da se boji, te bi lko mogao posumnati o strasvenom njezinom zanosu za talijanstvo i neplemenitoj mržnji na hrvatski jezik. U školi, u koliko joj to dozvoljava njezina strast, čuva se toga, niti za to izvan skole hoće, da pokaze, da je ona uvijek ona ista. — Da je tomu tako, najbolje pokazuje ovaj primjer: Tađa nedjelje svega adventa, bila je po običaju hrvatska propovied u crkvi na velikoj misi. Posle mise vraćala se g. učiteljica P. kući u druztvu sa više svojih poznanaka, a među ostalima bila je s njom i uzgojiteljica djece ovdašnjeg lječnika za zimski sezone, ponjemčenog Slovenca Gregoritzka (!). Dolična gospojica rodnom je iz Rieke. U razgovoru reče spomenulu godjicu: danas je č. o. J. krasno propoviedao. — Na to će joj g. učiteljica: pa kako, zar ste vi propovied razumljeli? Kako ne bi — reče ova — ta ja sam Riečanica, a Riečani razumiju hrvatski, — a, zar vi kao Lošnjaka, neznate hrvatski? — Na to će joj ponosno i posrdno g. učiteljica: „No, io non capisco il francese!“ Razumijete li: kolika je pogrdna sadržana u ovom, za hrvatski jezik i narod? [Da to razumijete, valja znati, da se pod frazom: „il francese, la lingua francese“, razumijeva: „la lingua dei porchi!“ — Oдавде je jasno svakom, kakov prezir i mržnju goji ova uzgojiteljica naše djece, za hrvatski jezik. — G. učiteljica mislila je, da ovu bezobraznu njezinu pogrdu na naš jezik, neće nitko čuti, koji bi znao na nju do lično reagirati, — međutim se prevarila, jer je odmah za njom stupao Msg. Petrina, koji joj je na ovu bezobraznost očitao poštenu lekciju, tako te nije znala kamo se okrenuti! — Sad pomislimo si: Kakve osjećaje može ovakvo stvorenje „uliti“ u srce povjerene joj djece, kad je i sama bez ikakvog plemenitijeg čustva i osjećaja. Ona, koja je i sama od hrvatskih roditelja, i hrvatski kao diete naučila (kasnije i na preparandiji u Dubrovniku) ponosom iztice, da tog tobožnjeg ružnog jezika ne pozna! I ona misli, da se ovim kulturnom pokazuje! A ipak kad se je natjecala za učiteljsko mjesto, priklopila je molbi svjedochu, da je vješta i hrvatskom jeziku! Sada pak, kad je to mjesto dobila, ruga se jeziku onoga naroda, čijom milošću svoju plaću pobire. — Nije li ovo krasan primjer talijanske kulture i plemenitosti?!

Mogu li istarski Talijani reći, da smo se mi — makar i kako žarko ljubili svoj jezik i narod — ikada pokazali tako neprijateljski napram talijanskom jeziku i jezmu; ikada i najmanjim činom pokazali, — da su nam mrzki naši sugradjani, kojim je materinski jezik talijanski?

Prividno se čini, da su se gg. učitelji i učiteljice barem u školi okanili prijašnje svoje pedagogije (!), nu sva je prilika, da se i tu variraju. — Opazili smo, da se djeca u školi boje izustiti hrvatsku rieč, da se ne usuduju vjeroučitelja hrvatski pozdraviti, i kao da im je naloženo, te ne smiju ma haš misli hrvatski odgovarati, jer za njekove znamo, da od kuće i iz mjestinog zabavista, znadu hrvatske molitve, — a ipak vjeroučiteljima kažu, da ih ne znaju! — A kakovi su pojmovi toj djeci o hrvatskom narodu (kojeg ne poznaju nego pod imenom „Slavi“ a često i „Schiavi“) i jeziku, Bogu je plakati. — Ovim sam dana uzeo iz ruke jedne djevojčice malu pisanicu, u kojoj piše dik-tando, sto im g. učiteljica govori u pero. Sličajno mi zape oko na jednu slavku, gdje se govori o našem cesaru i kralju. Tu napominje g. učiteljica djeci jezike, koje naš car i kralj mora poznati, pa izbraja gotovo sve, samo ne onog, kojeg je i ona najviniim mliekom usisala, i koji je većini djece najbliži. — A jak g. učiteljica umislja si — a i drže ju takom — da je ona veoma inteligentna žena! Ne, tu nema ni srca ni pameti! Pametan i plemenit čovjek nikada se neće sramiti, a još manje pogrdjivati jezik naroda, iz kojeg je nikao, pa bio to i ciganski jezik. Ali čudna je ta Talijanska kultura! Svi naši odvješnji talijanski kapurioni rodom su i imenom Hrvati, ali hrvatski im smrdi kao vragu tamjan. Tako n. pr. prvi vodja naših talijanaša g. kapetan Bušnjak, tako strašno mrzi Hrvate i njihov jezik, da je lanjske godine haš njegovim spletkama propao najskromniji — da ne rećem najkukaviji — naš predlog, da se u našim školama bar 2 sata na tjedan hrvatski jezik podučava, dok se njemačkim muče djeca svake sedmice 3 sata. Taj isti gospodin, čim je dočao koncem lanjske godine, da smo mi ustrojili posujilnicu, na prkos našoj, podigao je i on sa svojim prijateljima „Cassa rurale“, stao za nju u narodu, agitirati a „gijunta“ ga i norčano u tom pripomogla, samo zato, sto se uprava naše posujilnice vodi u hrvatskom jeziku. — Drug mu i prijatelj rav. učitelj g. S. rodnom Dalmatincu, sin hrvatskih roditelja, poznat je iz lanjske afere, kolik je prijatelj hrvatskom narodu i jeziku. Treći u vodstvu ovdašnjih „Talijana“ jest mjestni liečnik g. Susić. Čovjek inače s nama u razgovoru dosta oprezan i uljudan, nu ni on neće, gdje samo može propustiti, a da ne izkali svoju žuč na hrvatski jezik, kako pokazuje i ovaj primjer. Pred nekoliko vremena radnik jedan iz Amerike, poslao je svojoj ženi mali jedan formular tiskan u hrvatskom jeziku, na kojeg neka se liečnik podpise, iz kako bude ustanovio, da je do lična žena zdrava, da tako bude mogla biti primljena s mužem

u neko amerikanško-hrvatsko podporno društvo. G. Ilićniku nije trebalo ništa drugo, nego da na taj već sastavljeni formular svjedočbe o zdravlju, (daje svoj) podpis, ali te malenkosti u svojoj strasti nikako i nikako ne htjede učiniti. Premda znamo pozitivno, da hrvatski razumije — jer Cresan — pače hrvatski i čita (i „N. S.“), ali on je ipak postojano tvrdio, da on „slavskog“ jezika ne pozna. Sirota žena trčala do njega i 2 i 3 puta, ali nikako pa nikako ne htio, da se podpiše na hrvatsku svjedočbu; prevelo mu se točno i na talijanski, ali ne htio ni tada, dok nije napokon na silne molbe pa i groznje, sastavio talijansku svjedočbu, ali hrvatsku potpisati nikako. — Evo kamo dovodi talijanska kultura! Ovi ljudi misle da ljubav za talijanski jezik i kultura zahtjeva mržnju na hrvatski jezik i narod.

Još bi mogao toliko sličnih primjera izmieti, ali neka bude dosta za ovaj put. Izištem ovo, ne bi li se možda Hrvati već jednom trguli, pa uvidili kamo ih dovodi njihova plahošt, nemar i nepromišljenost! — Braćo, Hrvati! Do kada će morati oriti se iz naših grla turobna, bolna i ne dična po naš ponos ona: Hrvati, Hrvati vi naroda sluge!?

Ob ovom neka razmisliju oni Hrvati, koji misle, da zato, što se mi ne možemo oduševiti za talijanski jezik i kulturu, — potrebno je, da nas na to potaknu neki tobožnji „politički mudraci“.

Politički pregled.

U Pulji, dne 30. decembra 1903.

Austro-Ugarska.

Iz Praga pišu, da je bivši ministar za Češku dr. Rezek prihvatio bezuvjetno program mladočeške stranke. On će sada kao služben kandidat mladočeške stranke kandidirati u izbornom kotaru njemački Brod-Humpolec dočim će protiv njemu kandidirati poznati radikalni zastupnik Klofac.

Ministar predsjednik Dr. Koerber odgovorio je na pitanje jednog berlinskog lista: Što želimo i čemu se nadamo, slijedeće: Ja želim i ovaj put, što sam želio i prošle godine, unutrašnji mir u mojoj domovini. Ali ja bih htio nadodati, da se, naročito u inozemstvu, naše stanje krivo procjenjuje. Ukupna snaga Austrije i monarhije nije uvjetovana o sporu između Niemaca i Slavena, već ona ima svoje korijenje u napredku, za kojim silno težiti i tako pučanstvu. Ona bi bila bez onog spora možda još silnija, ali ona dostaje u svakom slučaju, da podade našoj vjerskoj ugled i našem maču ostrinu.

Predsjednik dalmatinskoga sabora dr. V. Ivčević bio je prošloga ponedjeljka primljen od kralja u audijenciju. Kralj se je tom prigodom dao izvestiti o gospodarskim prilikama Dalmacije. Ivčević je upozorio kralja na dugogodišnje nerodice i na vinksku klauzulu; koja je dovela Dalmaciju do raba gospodarake propasti.

Spljetskomu „Jedinstvu“ pišu iz Sarajeva, da su niz južno istočne granice u Hercegovini opet pojačane vojne posade. Tamo da se obćenito očekuje na proljeće nove događaje. U Plevlju i drugdje do granice Novog Pazara nagomilano je mnogo hrane i drugih predmeta.

Crna Gora.

Posljednji broj službenog lista za Crnu Goru donasa zakon o ustrojstvu vojnoga ministarstva za kneževinu. Između Crne Gore i Italije utanačen je ugovor, kojim se osjegurava ovoj posljednjoj postanski službu iz Skadra savezno sa Barom preko skadarskog jezera, Rieke, Vira i Bazara.

Srbija.

Iz Biograda pišu, da će tamo po svoj prilici, opet nastati ministarska kriza. Prema zaključnom računu državnih priloda i ruzhoda Srbije za god. 1901, koji su prošle subote predloženi narodnoj skupštini, pokazuje se za g. 1901. manjak od 8,609.451 dinara.

Poslo je francuzki poslanik ostao u Biogradu, prirediti su dne 27. o. m. djaci visoke škole i drugi mladići iz građanskih krugova, ovacije pred zgradom francuzkog poslanništva. Onamo je došlo do 2000 osoba sa glazbom. Poslo je mnoštvo odpjevalo francuzku narodnu himnu zalim sećanju krajevku, rasulo se je u potpunom miru i redu.

U Biogradu je počeo nedavno izlaziti novi list srbske omladine pod naslovom: „Južni Slavani sjedinite se“. Nu već u prvih brojevih toga lista nailazimo na čudne nazore te mladeži, koja zagovara republikansku vladavinu u Srbiji. Ako su takvi nazori imali smisla za protunarodnog vladanja nesretnih krajevra: Milana i Aleksandra, neimaju za stalno sada pod vladom narodnoga kralja, koji je biran voljom naroda i koji hoće, da paveli sve svoje sile svomu narodu.

Bugaraka.

Dne 27. o. m. poduzeli su poslanici velevladstih u Carigradu pisane i ustmene korake, kod ministra izvanjskih posala, da se pozove kojeg talijanskog generala za oružničkog zapovjednika u macedonskih okružjih. Ako spomenuti zapovjednik ne bude u najkraćem vremenu namješten, namještili će ga sami poslanici zanimanih velevladstih.

Bugarako ministarstvo rata odredilo je poračenje prije običnog roka, i to za dne 26. januara 1904. U narodnom saboru došlo je kod razprave o proračunu do burnih prizora, jer je većina htjela prolutati proračun bez razprave. Opozicija je na to ostavila sabor. Turcka vlada za teže sa provedenjem obećanih reforma u Macedoniji i Staroj Srbiji, jer se nada, da Rusija neće moći protu njoj odlučno postupati radi zapletaja na iztoku.

Kurija.

Novi ruski poslanik knez Urusov stigao je ovih dana na svoje mjesto u Rim. U novije doba postali su vrlo napeti odnosi, između Rusije i Japana. Zlogluki proroci navijestaju već rat između obiju država i to najdulje na proljeće. Englezke novine groze se Rusiji, da će u slučaju rata između Rusije i Japana, ovomu posljednjemu skočiti na pomoć i Kina. Ondje se radi naime o tomu, da bi složno iztisnuli Rusiju iz pokrajina Koreje i Mančurije, Japan da se već dulje vremena pripravlja na rat protu Rusiji. Ruski listovi pišu vrlo pomirljivo te se nadaju još uvijek, da će se Japan dozvati k pameti i mirnim se načinom dogovoriti sa Rusijom.

Italija.

Dne 27. o. m. preminuo je u Madridu bivši talijanski ministar-predsjednik Zanardelli, koji bijaše na glasu zbog svoga neprijateljstva protu sv. Stolicu. Kralj Viktor Emanuel upravio je tim povodom pokojnikove sestre bratjovku, u kojoj daje izraza svojjoj tuzi radi smrti „odličnog muža“ kojemu je on bio iskreno privržen.

Dne 27. sastali su se ponovno austrijski odaslanici sa zastupnicima talijanske vlade u Rimu radi dogovora o trgovačkom ugovoru između obiju država.

S jedne i druge strane, kažu, da imade sada više nade, da bi moglo doći do sporazumka.

Iz careinskoga vieća.

Beč, 3. decembra 1903.

Interpelacija.

zast. Spilčića i drug. na njegovu preuz. gospodina ministra-predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova — glede zamazanja: njeke table u Cresu i glede tamošnjih redarstvenih odnosa.

Pred kratko vrijeme ustanovljeno je u Cresu Društvo za štednju i zajmlove, gospodarsko i konsumno u Cresu, registrirana zadruga s neograničenim jamčenjem. U toj zadrugi postuju: neki građani početkovno plemenitim i nesebičnim načinom ono je od velike koristi ne samo za članove, nego također za najveći dio tamo-

šnjeja pučanstva. Usprot tomu ona je trn u očuju stanovitim ljudem, bilo s toga što njezinim čovjekoljubivim djelovanjem nješto malo njih imaju štode, bilo s toga što s toga, što ta čisto gospodarska i čovjekoljubna zadruga nema značaja stranke u gradu vladajuće.

Zadruga morala je svladati mnogo potežka, prije nego li je u život stupila, a sada kada jih je svladala bija u svojih pravih i čuvstvih vrijedjana.

Zadruga preuzela je zastupstvo tvrčke Schoeller i dr. i postavila tablu poslannu njoj od tvrčke. Napis na tabli je: „Na prvom inještu hrvatski, Skladište brašna c. kr. dobavljača Schoeller et Co. Ebenfurt“, na drugom mjestu talijanski „Deposito di farina dell' i. r. forniture Schoeller et Co. Ebenfurt.“ U sredini tih obijuh napisa je carski orao.

Hrvatski napis na toj tabli i carski orao bio je u noći od 10. na 11. novembra t. g. blažom zamazan. Članovi zadruge bili su tim u njihovih narodnih i dinastičkih čuvstvih uvrijedjeni, i obavjestili su o tom činu obćinskii ured, c. kr. kotarsko glavarstvo, c. kr. namjestništvo i c. kr. ministarstvo nutarnjih poslova, molili za zaštitu, i pri tom izlaknuli, da mjestno redarstvo dva poljska čuvara obavljaju, koji nisu sposobni da obavljaju redaraku službu, ili barem nisu dovoljni za to. Na svoje dopise upravljene rečenim oblastim nije zadruga nikakva odgovora dobila, a medju tim bijaše u noći od 22. na 23. novembra također talijanski napis zamazan.

Uzprkos toga naknadnoga zamazanja neće podizraživati; opažaju samo, da se tim nije dala zadovoljstina povriedjenim čuvstvom članova zadruge, i postavljaju — posto se inače ne skrbi za „sigurnost, za red i mir, za zaštitu većina pučansta u gradu — na njegovu preuzvišenost gospodina ministra-predsjednika kao upravitelja nutarnjih poslova ovaj upit:

Jeli vaša preuzvišenost voljna poduzeti mjere, da se pronađu i na odgovornost pozovu oni, koji su gori navedenu tablu zamazali, i da se u buduće za red i mir, za sigurnost i zaštitu pučanstva u Cresu bolje skrbi.

Glavna skupština zemaljskog gospod. vieća.

držala se u Poreču dne 18. tek. m. u 11 sati pr. p.

Prisutno je bilo 12 članova. Odsutni su bili svi predsjednici hrvatskih i slovenskih zadruga te oni poljske i creake zadruge.

Predsjednik pozdravlja prisutne i priobči izbor predsjednika raznih zadruga, njihovu poljuru i imenovanje odaslanika od strane vlade i zemaljskog odbora.

Tiskani zapisnik zadnje skupštine se smatra pročitanim, te se odobri obračun godine 1902.

Predsjednik priobčuje, da je izvješće rada zemaljskog odbora za god. 1902. doduše sastavljeno, ali da treba, da ga se gdje gdje popravi, popuni i da zato nije ga se moglo tiskati. Tomu je svemu razlog, što se cijelu godinu nije imalo tajnika. On će ga međutim pročitati kakov je, pa će ga otiskati i razdieliti.

Dr. Venier predlaže da se čitanje izvještlaja, osim diela, koje spominje preminule članove, i razprava o njem prepušti za drugu godinu, pak će se onda razpravljati o njem i o onom za g. 1903.

Taj se predlog prima, Predsjednik spominje smrt člana T. Sottocorona i izižće njegove radnje osobito oko promicanja ribarstva te pozove prisutne, da se u znak časti dignu.

Kadise je prešlo na pretes o proračunu za godinu 1903, opazi dr. Tripajstić, da se o njem razpravilo već u zadnjoj skupštini, te da je savršeno se s njim po drugi put baviti.

Za to se odmah prešlo na pretes

proračuna za god. 1904, već odobrenoga od sabora. Predsjednik ga pročita.

Kod tačke proračuna o skupnoj nabavi, gospodarskih potrebitina razvila se duga i živa, razprava potaknuta od Pia Gambina. On se prituži, da je zemaljsko gospodarsko vieće dallo sumpornog kiselog čipavca (solfato di ammonio) takođerj društvu, koje vodi na uštrb i vodi utakmicu sa gospodarskom zadrugom u Kopru. Ono društvo ima lih trgovačku spekulativnu svrhu. Zemaljsko gospodarsko vieće, tako radeći, radi protu interesu zadruge, protu interesu pojedinaka i protu svome zadatku. Predlaže, da se u buduće pazi i da se nipošto u napred ne smije davati što takovim spekulativnim društvom.

Predsjednik žali, da se to dogodilo; veli, da se nije nikako mislilo dopuštati takova društva ni štediti zadruzi i da se to dogodilo u njegovoj odsutnosti i bez njegova znanja.

Podpredsjednik Tomasi opaža da se je to dogodilo i bez njegova znanja i u njegovoj odsutnosti i da on za to ništa ne zna.

Ravnatelj Čucovich opaža, da je on član odbora za skupnu nabavu, a da se oslobodi od svake krivnje u tom obziru izižće da taj odbor nije bio nikada sazvan i nije nikada što zajedno viećao i odlučio, te da niti na njega kakova krivaja pada.

Pisar Storič, koji je vodio i tajničke poslove, pripovjeda slučaj tako, da se je on popitao koncem oktobra u plinari u Pulji bi li mogla za Februar dati 200 kvintala čipavca i mu se odgovorilo da može. U zadnje pak vrijeme mu se poručilo; da ne može dati nego 100, jer da jih je drugih 100 u Kopar dano. Po tom zemaljsko gosp. vieće niti je sklopilo kakove pogodbe sa plinarnom, niti komu ustupilo ali dalo.

Dr. Fragiacomo pritužuje na napred nedaje ništa nikomu privatniku, nego neka se daje sve preko zadruge. Na glasovanju bude ovaj predlog primljen sa jednim glasom većine. Na to dr. Pipitz izjavi, da se on pridržaje podnesit listi zaključak na znanje vladi i da on misli, da će iz toga vlada uzlegnuti obećanu podporu od 3000 K za skupne nabave, jer je ona tu podporu doznati obzirom na prihvaćeni i od vlade odobreni pravilnik za skupne nabave, a sada prihvaćeni zaključak se tomu pravilniku protivi.

Dr. Venier žali, što je to g. vladin odaslanik izjavio tek iza glasovanja; jer da je to kazao prije, možda bi glasovanje bilo izpalo drugačije. Predlaže, da se opet otvori razprava i opet glasuje.

Prihvaćen je taj predlog. Tad se opet glasovalo, bio je prihvaćen predlog dra. Pia Gambina. Na to bude odobren vas proračun za god. 1904.

Dr. Fragiacomo se pritužuje protu velikoj škodi koju lovcu čine po vinogradih. Gaze i lome svuda, a pušćanim zrnjem probušuju i pozivare mladice, te tako trs malo po malo pogine. Glavarstvo u Piranu se protu tomu pritužilo. Preporuča vladinom odaslaniku, neka se zauzme, da se tomu zlu doskoti.

Dr. Pipitz obećaje se zauzeti, ali se boji, da se po zastarjelom zakonu o lovu ne će dati ništa postići trebalo bi prenačiniti zakon poput onoga u Koruskoj, koji uzima mnogo u zaštitu poljodjelce protu šteti od strane lova i lovaca.

Na to predsjednik, priobčuje, da je ovo zadnja skupština, kojoj on predsjedja, jer je odlučio tim prije položiti čast. Za-

hvaljuje na radu i pomoći svim i svakomu, molli, da mu se oprosti, ako nije bilo svakomu po volji i žali, da vieće najuspješnije radi i napreduje.

Nastavak u prilogu.

Dr. Venier mu srdačno odzdravlja i uvjerava ga, da će ga svi članovi vića u srcu nositi, te mu zazeli još dug život. Dr. Pipitz se jednako izvija u ime vlade.
Skupština bude zatvorena u 2 poslie podne.

Zemaljsko gospodarsko vijeće držalo je dne 17. tek. mj. svoju u ovoj godini tek drugu, sjednicu stalnoga odbora. Jer je to bila, prva, sjednica novoizabranoga odbora, predsjednik pozdravlja sve članove, koji su inače ostali isti kako i prije. Za sbeć veli, da je bio skoro prisiljen primiti opet čast predsjednika, al je sada opet prisiljen tu čast položiti, a to će i učiniti iza glavne skupštine. Otkada se obrekao časti zemaljskoga poglavara ne može više držati časti predsjednika ovoga vicia: Samo sobom se razumi, da predsjednikom može biti samo čovjek, koji je u Poreču, u sielu vicia, nastanjen, i drugo ne bi bilo moguće rješavati svu onu silu poslova, koje vijeće mora obavljati; a on mora sada Poreč zapustiti.

Zakasnulo se sazovom sjednice, jer sve zadruge nisu bile izabrale predsjednika.

Priobćuje imena predsjednika svih zadruga, njihovu potvrdu od c. kr. namjestništva, imena članova odaslanih u ovaj odbor od vlade i od zemaljskog odbora, te od gospodarskih zadruga.

Ministarstvo se je izrazilo povoljno za nagradjivanje voćnjaka racionalno gojenih, podielilo je podporu za uzorni vinograd u Sušku, nagradu 250 K župniku Trinajstiću u Dobrinju za uzorni vinograd američkih loza, 100 kruna podporu Antonu Kraljiću u Omišlju za pčelarstvo, 400 kruna samostanu u Nerezinah, 400 K gospodarskoj zadrugi u Buzetu i 400 K gospodarskoj zadrugi u Lošinju za nasad američkih loza, 200 K za voćarsku školu u Krku.

Gosp. zadruga u Pali odbila je 50% prinosa doznačenoga joj od ovoga odbora za nabavu divih svjetiljka Medusa.

Vlada se izrazila pripravnim podieliti podporu ovomu odboru za nabavu gospodarskih potrebitina.

Gosp. Tomasi, kako član željezničkog vicia, izvješćuje, da je sudjelovao sjednici u Beču i bio se je zauzeo za promjenu voznoga reda na ovoj istarskoj željeznici, za sniženje vozarine za robu i za putnike. Upio je, jer je vozni red bio promjenjen na 12. septembra, vozarina tereta već je snižena, a ona za putnike biti će na novo snižena, i reklo mu se, da se to proučava. Nada se, da će biti takodjer uvedeni posebni vlakovi za robu i posebni za putnike.

Predsjednik mu zahvaljuje na zauzimanju.

Vlada pita neka se vicia izrazi je li smatra potrebitim da se bačve za vino, rabljene u trgovini, cementiraju kako i one od piva.

Ravnatelj Kuković smatra potrebitim, da se to čini svake treće godine, a viciae pritvrdi.

Priobćuju se, izvješća raznih občina i zadruga o pouci u pčelarstvu po praktičnom pčelaru Maciliru iz Labinja. Neke ga hvale, neke kažu samo gdje je bio, a neke se tuže, jer ne pozna jezika puka.

Na vladin upit glede sajmova blaga u Kanfanaru izrazuje se, da se dozvoli sve, osim onoga na 24. augusta, i to obzirom, što se onoga dana drži takav sajam u Zminju.

Čita se izvješće o nabavi 20 glava bikova.

Tomasi preporučuje, da vlada dopila čim prije drugi obrok podpore, jer se ima već skrbiti za nabavu bikova mlične pasmine.

Vladin odaslanik dr. Pipitz veli, da se je to već pitalo i da će se dobiti koncem godine.

U svezi s tim predsjednik pročitao, da nas prispjelu molbu zadruga Kastavské za naknadu diela troška učinjenog za nabavu

troje bikova mlične pasmine i za podieljenje od još petero bikova. Predsjednik se opire tome kudeć što se je kupilo i nabavilo bikove, a viciau se nije nista priobćilo. Misli da se doznače dva bika, a po mogućnosti trećega.

Dr. Trinajstić zagovara molbu izliču veliku potrebu bikova zbog ogromnog broja krava u onom kraju i to, da je bila za druga prisiljena nabaviti bikove sama kad njih već nije bilo i kad jih viciae nije nabavilo.

Frihvali se predlog predsjednikov. Tomasi napominje važnost živinogojstva i veli da bi se moralo povećati podpore i tad će se moć mnogim željam zadovoljiti. On će sa svoje strane tu stvar potaknuti kod zemaljskog odbora.

Dr. Pipitz obećaje to preporučiti i kod ministarstva.

Frihauf veli, da bi trebalo imati za to bar 20.000 K godimice za razpolaganje.

Predsjednik čita dug dopis od ministarstva o potrebi kontrole sposobnosti kod blaga određenoga za razplod pogledom na mličnu pasminu.

Frihauf je mnjenja, da se o tom pita što misle zadruge.

Dr. Trinajstić uvidi, da je to suvišno, jer se kod nas ne uzgajaju bikovi mlične pasmine, nego se sve iz vana dobavljaju.

Na to se razvila razprava, u kojoj je dr. Venier podulje govorio o tom kakovi treba da budu bikovi, kada jih se može kravam pripustiti i do kada su valjani za posao. Tužio se, što se svi bikovi uzimlju iz kotlara bujskog, koji će napokon ostati bez valjanjih bikova.

Tomasi se služe u tom, da se upotrebljuje sasvim zrele bikove, al ti će onda biti skuplji. Da se to provede trebati će povećati povčane prinose od strane pokrajine i vlade i ograničiti broj naskočnih postaja. Misli da bi se imalo dati kotaru motovunskom dva bika rimskopodolska a kotaru bujskom dva rimska i dva romanjolska i to da se uvidi razliku, jer mu se čini, da je romanjolska pasmina pravilnija u stražnjem dielu tiela od rimske.

Napokon se prihvati mnjenje gospod. Frihaufa.

Predsjednik priobćuje prosjed buzetške zadrugae proti tomu što se u natječaju na mjesto tajnika nije postavilo zahtjev, da molitelj dokaže poznavanje hrvatskog ili slovenskog jezika.

Predsjednik pozove članovom u pamet razprave, koje su se u tom pogledu vodile med ministarstvom i zemaljskim gospod. viciem i koje su svršile tim, da se je određilo, da ili tajnik ili njegov pomoćnik moraju poznavati takodjer hrvatski ili slovenski jezik. Današnji pomoćnik pozna je dobro slovenski, a dobro će biti bude li ga poznavao i tajnik nego to se ne može poslavit kako nuždni zahtjev.

Prelazi se na točku o izboru novoga tajnika. Natjecala se sedamnaestorica a medju njima i jedan talijanski odvjetnik i jedan istarski c. kr. bilježnik.

Tomasi pozivom na najavljeno položenje časti od gosp. predsjednika izrazuje žalost u ime zemaljskog odbora i izliču njegov dragocieni i živi rad te mu želi dug i sretan život. Al pošto on žaliboć odrazi, dobro bi bilo, da se pušti, neka izbor tajnika provede novi predsjednik, komu je sudjeno, da bude u trajnom dotlicaju sa tajnikom i koji će po tom imati prave, da u tom pogledu prvi svoju reče. Predsjednik se tomu protivi, dr. Venier zagovara predlog Tomasijev, koji bude i prihvaćen.

U pogledu carinarske tarife obzirom na carinarski zakon u Njemačkoj i u Svicaarskoj odluč se pozvati se na mnjenje u tom pogledu prije izrečeno.

Odluč se dani nekoliko krmača Ivanu Španjolu u Dobrinju, koji je sazidao prvi svinjak i dopio već za to podporu od vlade.

Dopušta se, da se govedju naskočna postaja imkne iz Kremenice u Ripenduu, a ona iz Morana u Vodnjan.

Zadrugi motovunskoj dati će se dva hika, a po mogućnosti trećega. Uzkracuje joj se praza bergamaskog, jer nema ondje uvjeta za gojenje toga blaga.

Zadrugi porečkoj dati će se, kako pitara nerasta i krmaču.

Ovdje dr. Venier iznaša tužbu protiv nerastom što se iz Pazina diele. To je sve blago male gorkičinske pasmine. Ostaje uvijek malo i dobro je samo za salo, al ne za meso.

Tomasi nasuprot hvati tu pasminu, jer se u jednu godinu olusti, dočim za veliku gorkičinsku pasminu bi trebalo dvie godine. Nego on bi radije, da bi se uvadjala furianska pasmina, koja je više slična staroj istarskoj pasmini.

Ovom prilikom opaža, da se je bilo mošlo vladu, neka naloži živinarom, da se bave ciepanom svinja. Vlada rekla, da će, al da neće trošiti. Dobro bi da ona preuzme trošak putovanja, a pokrajina će nabaviti ciep. Gospodar blaga mogao bi platiti n. pr. 20 para za svaku ciep.

Dr. Pipitz obećaje popitali se i preporučiti rješenje.

Vodnjanska zadruga pita tovara pasmine iz Pantellerie, a g. Frihauf priobćuje, da jih se još nije nabavilo, nego da će jih se do godine nabaviti i onda će se moć dati.

Dr. Venier preporuča, neka se toware iz Pantellerie rabi samo za naskok kobila, a toware padovanske za naskok tovarica.

Zadruga lušinjaska pita čeliri para i dvie ovce bergamanske.

Frihauf opaža, da ta pasmina uspjeva samo ondje, gdje ju se pomno goji. Dvoji da će tako raditi u Lošinju. Neka se najprije i nauče racionalno gojiti domaču pasminu,

Odbija se tu njezinu molbu i onu za podporu za gojenje kokošarstva, jer ondje neima za to uvjeta.

Određuje se dati podpore zadrugam u Pali i u Vodnjanu za nabavu nekih strojeva.

Cres moli podporu za nabavu knjiga i odlučuje se dati joj po mogućnosti.

Dr. Trinajstić spominje, da je to isto lani pitala zadruga u Voloskom i da joj se nije dalo. On ponavljuje za nju sada molbu, te se odluč dati i njoj podporu.

Odbija se molba vodnjanske zadruga za pokasnu oranicu, jer imaju ondje gospodarsku školu.

Na predlog dra. Pipitza ustupaju se vlni molba zadruga creske, lošinjске i rovinjske za pouk u ciepanju loza.

Odbija se molba puljske zadruga za naknadu troška za liečenje jednog prazai.

Molbi rovinjske zadruga za nabavu prašilnica i skropilnica i za razsad maslina ugoditi će se po mogućnosti.

Za izložbu govedjega blaga u Pazinu i Opritlju odlučit će se drugi put.

Molba Antona Kraljića i Ivana Mahulje za nabavu pčelarskoga orudja uzeti će se u obzir.

Polag razpisanoga natječaja za uređenje pašišta doznačuje se Josipu Calligarisu iz Poreča K 100, Stjepanu Pavletiću iz Kringe K 40, braći Pavletić iz Kringe K 50, Antonu Fakinu u Lušinja K 100, Antonu Kajinu iz Štrpeda K 100, Festiu iz Buja 100, Ivanu Trombi iz Sišana K 100.

U Vršar će se do godine dati nerasta.

Predbiljezuje se g. Justa Petrisa za jednog tovara iz Pantellerie.

Vlada je ustupila na riešenje nekoje predloge zastupnika Spiničić za podpore kuraciji u Orlecu, te se ugodilo istim u koliko se odnašaju na jednu mličarnu i na obnovu vinograda, a odbilo glede krčenja kuracijalnog zemljišta i podieljenja orudja kuracijalnom uieđu.

Povraća se molba učitelja Tomasića za podporu iz Novaka da su konkretrina bolje.

Krističicu maslina doznačuje se K 100.

Anton Ban iz Roča pita kravu mlične pasmine. Usljed preporuke obć glavarstva uzeti će se u obzir u svoje doba.

Rovinjsoj zadrugi doziučuje se K 300 za nasad maslina.

Tomasi pita hoće li i kada biti sazvana obstojeća komisija proti filokseri.

Dr. Pipitz opaža, da se je komisija proti filokseri već preživela, jer imamo filokseru po svoj Istri. Radilo se, da se ta komisija preustroji u vinogradarsku komisiju, koja bi obuhvaćala sva pitanja koja se tieu vinogradarstva, a ne samo kako da se lovimo proti neprijatelju, koji nam je svu kuću zaokupio. Odnosno nastojanje je zapelo usljed protivnosti goričkog i istarskog zem. odbora. Tršćanski zem. odbor se je povoljno izrazio; sada bi reć da će se i gorički, pa je nada da će tada i istarski. Po njegovom mienju bi bio suvišan sazov komisije filokseriue, al ako se tomu podaje važnost, on mnije, da se g. namjestnik neće protiviti sazovu.

Predsjednik izviesti u kratko o svom putovanju u Rim prigodom kongresa u maju mjesecu, pridružujuć si da u kratko dade cieo i obširno izvješće tiskati.

Odlučuje se dati tajnikovom pomoćniku, obzirom na to što je cieo godinu sam bez tajnika obavljao sve poslove i što je imao veliku bolest u obitelji, izvanrednu nagradu i podporu od 500 K.

Trombo preporučuje, da se dade nekome Bagnolu u Rovinju podporu za to što je sazidao pravu racionalnu stalnu.

Frihauf opaža, da će se i za Istru razpisati natječaj na nagrade za gradnju dobrih štala. Tada neka se i Bagnolo natječe, pak, ako je pravo, hoće dobiti.

Na to predsjednik diže sjednicu, koja je trajala od 11½ pr. p. do 2 pos. p. i 4½ do 9½ u večer.

Na koncu smo godine, molimo za obnovu predplate!

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

- Fr. Bog ju pomiluj i Bog njoj prosti grihe!
- Jur. Ča to, kemu?
- Fr. Porečka „baba“ je brižna peti stegnulca.
- Jur. Mala škoda, bilo bi bolje, da se ni nigda ni rodila.
- Fr. Ča ćeš, Bog pedipsa ljude, da se poboljšaju.
- Jur. Borne nas je ona dosta puti gerdo uvrđila.
- Fr. Valja joj oprostiti zač ni znala za dela.
- Fr. Kaldirci mi se tuže, da je počel opet njihov meštar zabadat nos kamo ga ne gre.
- Jur. Ča misli, da će se tamo opet početi mlet po latinski?
- Fr. Vero misli, da je još tamo njegov kompare Fullin.
- Jur. Neka lipo nastoji svoje posle a u našo neka se ne miša.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

Božićni blagdani. Netom minule božićne blagdane proslavio je kršćanski svijet po drevnom običaju pobožno i svečano. Pobožni vjernici hrli su koli u gradovih i toli na selu u hramove božje, da se pomole Svevišnjemu za sve primljene novce, da izprose nove i da se nauživaju hvalospjeva ili bučnih ili priprostitih, ali svejedno milih svakomu pravomu kršćaninu.

"Porodil se i kralj nesbeski" i "U sve vrime godišta" orilo se pobožno ali oduševljeno koli u velegradskoj crkvi toli u neznačajnoj seoski kvicici. Uvijek su nam mili sv. božićni blagdani, puni čara i sjaja.

Za ljetosnjih božićnih blagdana bilo je vieme vrlo neugodno; u južnih je strana skoro neprestano kišilo a u sjevernijih sniežilo.

Oprost od čestitanja. Prijatelje naše učeće se mladeži molimo da se i ovog puta povodom promjene godine odkupe od čestitanja tim, da podare bilo koju svotu novca za naša školska društva.

Potreba tih društava su velike, a podpore im dolaze sve to manje. Ravnateljstvu naše "Družbe sv. Cirila i Metoda" dolaze često molbe s raznih strana naše pokrajine, da im se zapušećenom narodu ovdje ili ondje ustroji družbina škola. Takovih škola trebali bismo na stotine, a odkuda novac za tolike potrebe.

Pazinsko đjačko podporno društvo očekuje milodar od rodoljuba naših a da uzmogne siromašne one mladiće poduprieti koga knjigom, koga haljinom a koga hranom.

I naše najstarije školsko društvo "Bratovščina hrvatskih ljudi u Istri" nesmijemo zaboraviti, jer i ono vrši neprestano svoju plemenitu zadaću tim, da podupire učeću se siromašnu mladež srednjih škola.

Sva su ta školska društva i potrebna i korisna i svako od njih djeluje blagotvorno za prosvjetu naše siromašne mladeži. Pritecimo im svi na pomoć. Tko može, neka daruje više, a tko nemože mnogo, neka podari onoliko, koliko može. Svaki iznos doći će im dobro i on će biti uložen na dobre interese, koje će naša mladež danas sutra vratiti stotruko svomu narodu.

Mjesto da trašimo svoj novac za zastarjelu i suvišnu navadu, za bezkorisno čestitanje, sjelimo se radije naših plemenitih školskih društava!

Novi pravni vježbenik. Iz Rovinja nam pišu, da je stupio u službu ondješnjeg c. kr. okružnog suda kao vježbenik svršeni pravnik g. Janko Nežić iz Ploče, sin lamešnjeg umirovljenog i velezaslužnog nadučitelja g. Nežića. Čestitamo!

Prevelika strogost. Stermotički udova Lucija iz Altura donesa je prošlog mjeseca u Pulu na prodaju nekoliko pišćica i jednog peteha. Kad je došla na novi "merkatu" poljica njoj zapljeni blago jer da je donela vezanim nogama na prodaju.

Isla moliti na Municipij, da njoj se smiluju i puste njezino blago, ali nije ništa koristilo. Ta udovica ponesla je blago prodati, da može novcem platiti nešto za ostalog poreza i to je kazala gospodi, ali ovi su tvrda srca i njezini "pulaštri" su joj u područnu na "merkatu" ili u trbulu kojeg gladaha. Rekli su joj na obćini, da će blago biti prodano na javnoj dražbi i da će ona dobiti svoj novac a da će morali platiti globu, ali do danas ne zna ništa o svojim "pulaštrim". Nama se čini da ta gospoda nisu ljudski postupali; jer prvo, da u Alturi nije bilo nikad javljeno, da se mora blago prosto nositi na prodaju a ne vezano, a drugo jer je ono dane baš bio u Alturi porezni eksekutor. Zakon je zakon, ali treba imati lo duše i srca.

Božićnica dječje hrv. pučke škole u Puli (Siana) javljena u zadnjem broju ispala je, kako jur javismo, na potpuno zadovoljstvo. Evo raspored: Tamburaški zbor: — Narodi nam se... (pjev.) — Brumnić Ljuba: Na badnjak (H. Badalić.) — Supan Izidor: Božićna. — Na prostoj slami (pjev.) — Prinačić Aurelija: Božić — Štefanić Miho: Na Božić. — Divnu slavu... (pjev.) — Marčan Anton: Siročad (A. Harambašić.) — Ladavac Antonija: Badnjak (A. Harambašić.) — Tamburaški zbor. — Rohregger-Paraguna: Dvogovor. — Mir vam bračo (pjev.) — Vrančić Marija: Božićna pjesma (Harambašić.) — Rosanda Anton: U badnjoj noći (Kranjčević) Faraguna Anka: Zahvala. — U sej vrijeme (pjev.) — Tamburaški zbor.

Pazinski kotar:

Za oprost od čestitanja uplatili su "Djačkom pripomoćnom društvu" u Pazinu gg.:

Spinčić Vjekoslav K 50, dr. Konrad Janežić, Sime Kurelić, Andrija Stanger, Matko Trinajstić i Dinko Trinajstić po K 10, dr. Gjuro Červar i Ivan Pošćić po K 5, Matko Mandić K 2.

Porečki kotar:

Iz Filippina, porezna občina Zbandaj pišu nam 18. o. mj. Javljamo vam nešto prekasno tužnu vijest, da je u našem selu preminuo prošloga mjeseca vrlo čestit i pošten mladić i vriedan naš rodoljub jedinac Martin Muzović u cvietu mladosti u 22 godini zapustiv teško uciviljene roditelje i dvie sestre. Kod sprovala mladoga rodoljuba sudjelovalo je mnoštvo naroda, koji mu je htio ikazati zadnju počast jer je to doista zaslužio svojim radom i ponašanjem. Vječni Ti pokoj, vriedni Martine!

Voloski kotar:

"Bratovščina hrv. ljudi u Istri" u Kastvu darovaše kao dobru ruku prigodom promjene godine sljedeća p. n. g. Spinčić Vjekoslav, nar. zastupnik 50 K; dr. Janežić Konrad, Volosko 10 K; dr. Trinajstić M. Volosko 10 K; dr. Trinajstić D., Pazin 10 K; dr. Stanger Andre, Volosko 10 K; Josip Grašić, župnik 10 K; Laginja Mijo, umirovljeni nadžupnik, Kastav 5 K; dr. Kurelić Sime, Pazin 5 K; dr. Pošćić, Volosko 5 K; Jelusić Kazimir i Ernesta, Kastav 5 K; Tomić Viktor, Volosko 5 K; Grossman Miroslav i Eugenija, Kastav 5 K; Mandić Mate, Trst 2 K; dr. Červar Juraj 2 K; Kriz Lacko, Pulj 2 K.

Želeći sretnu i veselu novu godinu, bilježi se najzaljalnija uz bratski pozdrav uprava "Bratovščine hrv. ljudi u Istri".

Lošinjski kotar:

Iz Krka. Ovdje se govori na sva usta, da je Krka občina preuzela povjereništvo za ove strane Krstičeve "Prave Naše Sloge", te je razasijala po svim mjestima otoka Krka, a ponajviše po Dubušnici, gdje misli, da je još najprikladnije zemljište za sijanje paklenog smrada. Ovo "časno" povjereništvo je Krka občina već jednom obnašala, ali kad je bivši načelnik g. Purga čuo, da je presvjegli biskup dr. Mahnić prokleo "Pravu Našu Slogu", nije trpio, da dolazi na ime občine, te ju je kao načelnik vratio i pisao upravi, da se više ne usudi slati Krčkoj obćini svoj list, a kao katolik i nije mogao drukčije učiniti. Promienili su se odnošaji, došao je na načelniku stolicu farmacistu Krebs i on je sada ponovno ponizio Krku obćinu, dozvoliv da ova preuzme povjereništvo glasovite "Prave Naše Sloge", koj je svrha sijati medju narod svaki smrad.

Nama bi bilo najugodnije čuti oprovgnuće ove vijesti od strane krčke občine, pa se s toga javno obračamo do gosp. farmaciste Eduarda Krebsa:

1. kao krčkog načelnika;
2. kao čovjeka, koji se diči svojim liberalnim načelima, a kao takav ne će

trpiti, da se narod moralno upropasuje i unštava smradnim pisanjem "Prave Naše Sloge";

3. kao čovjeka, koji će biti valjda i dobar katolik, pa kao takvom će mu bit poznato, da listovi slični "Pravoj Našoj Slogi" spadaju u katoličkoj crkvi na "Indeks", a da ne govorimo o specijalnoj zabrani dr. Mahnić; a da

4. kao čovjeka, koji se je jednom dičio svojim "kršćanskim socijalizamom pred nekim osobama u Krku, da on sa par redaka na umirenje duhova javi svijetu, ili da su gornje vijesti lažne ili da je on "Pravu Našu Slogu" povratio onamo, odakle je i došla. Ne učini li ovo, znat ćemo, da nije onakav čovjek, za kakvog smo ga mi držali, pa ćemo prema tome znati i gdje lek kupiti. Dakle g. načelnike! Fuora colle carte!

Pitanje župnika u Cresu. Pišu nam iz Cresu 10./12: Kao nastavak onomu, što je pisala "Naša Slova" u br. 46. iz Cresu, valja, da zatucemo u židovsko grlo još i onu fanfaronadu, koju po prilici istodobno donasa židovski "Il Piccolo" pod naslovom "I canonici di Veglia Croatomani ed il loro candidato bocciato...". Radi se tu, kako vidite o vrlo važnom pitanju imenovanja našeg župnika. Pitanje to zavidi se već par godina i više, hvale našim creskim odnošajem, a u kojem se najljepše odražuje sramotna perfidija nekih vlastodržaca na obćini. Oprostite nam koli gospoda u Krku, toli naš plovac kanonik T., vrlo i obćeobjubljeni za sad još upravitelj ove naše župe, da se na ovakove laži i izmišljotine osvrtemo, ali izazvani od creskog drzovitog fanfaronada fanfaronesse, seniem, da kad se je već izlazilo, mora se i sa naše strane prikazati stvar, kakva sibilja jest, a da ne bude obćinstvo od ovakvih pisakara zavedeno, tim više, što je obće poznata činjenica, da je onaj sramotni židovski lajarač poluslužbeni list naše visoke c. kr. vlade i peto evanđelje stanovite gospode.

Pred tri godine otvorio je naš krčki biskup, koji je, budi nužredno rečeno, crni glagov trn u peti naših talijanskih liberalaca, medju ostalim takođerj natjetaj na izpražnjeno mjesto župnika-nadpopa u Cresu. Taj ima biti po kaptolskim statutima od godine 1840. jedan od kanonika ovdješnjeg zbornog kaptola, dakako uz druge sposobnosti, koje se tome tezkome i odličnome mjestu dolikuju. — Na to mjesto natjecali se dva kanonika ovog zbornog kaptola, i to prepošt g. I. S. i N. T. Budući je medjutim prvi molio i zadobio drugu župu, ostao je jedini natjecatelj kanonik T. — Patronat vrši občina. Usled toga dne 27. svibnja 1901. imalo se u javnoj obćinskoj sjednici odlučiti, da li će se ili ne predložiti jedinog natjecatelja T. na imenovanje župnikom. Obćinski zastupnici kopačke ruke, a nekjoi od gospode dogovorili se neposredno pred sjednicom, da će glasovati za predlog. Ali stupiv u sjednicu, koju je otvorio sa par smoenih rieči proti biskupu ondašnji načelnik dr. A. P., predložio on, da se molba T. odbije na za drugo, nego za to, što je on jedini natjecatelj, jer da se toloz time povriedjuje pravo izbora patrona, budući da manjka podloga (substrate), a da bi mogli vršiti to svoje od svojih pradjeda stečeno i sacuvano pravo, premda su svi prvajši creski župnici bili predloženi i imenovani kao jedini natjecatelji. Usled ovoga predloga zastupnici kopači, a na želju im i sam stari M. B. počeo moliti i zaklinjati svoju gospodu sa riečima: "ma, signori, femolo, contentemmo sta popolazione, tutti i lo vol, contentemmo una volta sto populo...". Na to mu počeo načelnik tumačiti, kako i oni vide, da ga svi žele i tako tobož i oni sami ne imadu ništa reći T., ali da se tu radi o terni, pa da mu to protumači, počeo govoriti o

trim jabukam, valjda sv. Mikule i kako će T. biti stalno njihov župnik, ali kako oni mogu, kad bi htjeli i drugoga izabrat, i o sličnim "doskočicim medju kojim" je bila i ona "della spada di Damocle" današnjeg creskog načelnika dr. J. P., koji je tom prigodom, kako on to već znade, ispucao svoju potresnu govoranciju, koja je svršila, kao obićno sve njegove patrioitične i u m b a r d e, s matčijim suzami na oku... Premda je tu bilo lahko izgubit neukom i prostodušnom kopaču duševnu prisutnost, ipak, kad je načelnik stavio na glasovanje svoj predlog, koji je započeo sa značajnim po naše pitanje: "Prescindendo della persona del concorrente ecc. ecc." "svi kopači i nekjoi od gospode glasovali su proti tom predlogu: a ostala gospoda sa zavedenim M. B., koji je iz prva najviše stvar zagovarao sa svojim drugom; starom izdajicom; za predlog i tako sa većinom od par glasova bila je molba T. odbijena sa zaljetvom, da ordinarijat ponovno otvori natjetaj i predloži ternu.

Medjutim odmah iza te sjednice dođe, ogorčen nad postupkom svojih dviju kolega, dva obćinska zastupnika kopača, u kuću kanonika T. sa sastavljenom molbom i prosvjedom na biskupiju, te uzprkos da se je on tome protivio, izložili su javno listinu u koju se je slobodno i neprislusno podpisalo preko šest sto većinom kuće gospodari. Malo dana iza te znamenite sjednice, kako se čalo, izjavio načelnik A. P. kanoniku T., da će biti stalno drugi put predložiti, samo kad bi pismeno izjavio, da se ne će pačat u creske političke odnošaje!!! Orvaj da mu je odgovorio; kako je zaslužio.

Kad je iztekao zakoniti rok, ordinarijat pozvao je ponovno, da se creska občina kao patron izjavi o natjecatelju T., navodno, jer da u kaptolu nema drugih usposobljenih kandidata, a izvan kanoničkog zbora, u komu imade usposobljena osoba, ne može se natjecati ni jedan drugi usposobljeni svećenik, kad bi ga i bilo, jer kaptolske ustanove i zakon od god. 1840. to izrično brane.

Obćina i opet potvrdila zaključak poprmljen u prvij sjednici i povratila istom motivacijom molbu i sve spise natrag, jer da je već onda sadašnji načelnik J. P. odrezao svoj fatalni: "Nè adesso, nè mai!"

Prošlo više mjeseca, prošla i godina, ali stvar zaspala, ta već znade se gdje! Putovata i u Beč.

Napokon došla od ministarstva odredba ili upit, da se ponovno občina izjavi o osobi natjecatelja T. E tu nije bilo drugo, nego znati se snaći, i sa svojim starim "osar tutte" pozvati sjednicu, (baš u oči nesreće, koja je snašla obćinsku zgradu usled poznatog požara) "e così tentar l'ultimo colpo".

Na toj epohalnoj sjednici razpravljalo se o kojećem i to, kako obićno javno, ali kod četvrtie točke dnevnog reda ustao se načelnik i pozvao obćinstvo, da se odalče, jer da se sad ima razpravljati u tajnoj sjednici pitanje o obćinskim strazarima... a u istom razpravljalo se i o župničkom pitanju. Poslije više i više dana, tajna je postala javna, da su se gospoda na obćini izjavila, ne znamo da li jednoglasno, ali bit će, kad to "Il Piccolo" fanfaron kaže, da se natjecatelja T. odbija, perchè non accetto alla popolazione... Kolkio su oni bili o tom uvjereni i kao istinit je taj njihov razlog, vidi se iz toga, što su ga htjeli onako kriomice "in tamera" prikazati na višem mjestu kao izraz volje pučanstva i tako jednostavno zavarati svijet, dok je u puku sve drugo nego "non accetto".

Ali tu svršavamo, jer nam na ovakve lažne perfidije pamet i pero uzkraćuju svoju službu, a hoćemo da svršimo i mi s onima riečima "Piccolova" fanfaronata: "E così nè Lussingrande" (htio je valjda kazati Lussinpiccolo), nè Cherso avrauno

Tko se želi obkribiti pravim naravnim maslinovim uljem kao što i svakovrstnim naravnim vinom neka se obrati na tvrdku

Ant. Tranfić, Pola,
Via Mariana br. 7.

Brijač i fotograf!

Podpisani najljubnije pažnja slavnom občinstvu grada Pazina i okolice, da je otvorio u kući Ivana Ujčića br. 268 u Pazinu brijački i fotografski obrt, te se usljed toga sl. občinstvu grada Pazina i okolice najtoplije preporuča

Sa većestovanjem
Vjekoslav Klein
brijač i fotograf.

Najbolje tambure izrađuju i prodaju
J. Stjepušin u Sisku

Olujkova god. 1900. na svjetskoj izložbi u Parizu

Preradovao dobiva popust

U izradi se primaju i sve druge vrste glasala

U izradi se primaju i sve druge vrste glasala

U izradi se primaju i sve druge vrste glasala

Putnici u Ameriku!

CUNARD LINE

prevoza putnike između TRSTA—NOVI-YORK i natrag

brzim parobrodom „AURANA“ sa 1200 mjesta III. razreda i sa 300 salon-mjesta II. razreda sa kabinama i brzim parobrodom „CARPATHIA“ sa 2000 mjesta III. razreda i sa 400 salon-mjesta II. razreda sa kabinama.

Cijena putne karte iz svake luke u Dalmaciji i Istri: preko Trsta u Novi-York

ujedno — počamši sa dnevnim ukrcajima u TRSTU — sa hranom, vinom, i čitavom poslužbom stoji:

III. razred — za osobu 180 K.

Putnici mogu kupiti ove putne karte kod Lloydovih agentura u svih lukah Istre i Dalmacije — u Istri pak samo kod g. Petra Pevčevića.

Putnici koji dolaze iz TRSTA:

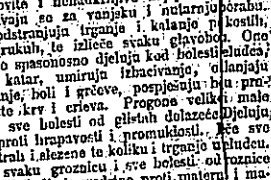
„CARPATHIA“ 15. decembra 1903. „CARPATHIA“ 2. februara 1904.
„AURANA“ 29. decembra 1903. „AURANA“ 16. februara 1904.

Za pobliže obavijesti, putne karte, prijevoze za druge naznačene luke i željezničke postaje iz Nova-Yorka u unutrašnje gradove Saveznih država Sjeverne Amerike, obratiti se na Glavno zastupstvo: za Austriju **Schröder & Co. - Trst**
Via Carlo Ghega br. 8, I. kat.
Naslov za brzojave: **SCHRÖDERCO - TRST**

Rodoljubi, sjećajte se narodni država!

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gorani grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo

Ova glasovita i nenadkrpljiva kapljica sv. Marka upotrebljavaju se za vnanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju iritanje i kalamaj u kostih, nogu i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol.

Utemeljena god. 1350.

RODOLJUBI!

kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Tiskara i knjigoveznica
J. Krmpotić i dr. u Puli.

preporuča:

1. Tiskanice za obćine.
2. Tiskanice za društva za štednja i zajmova te štedionice.
3. Tiskanice za gospod. društva.
4. Tiskanice za pravne poslove.
5. Tiskanice za razne knjige.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gorani grad. Markov trg.

Zdravlje je najveće bogatstvo

Ova glasovita i nenadkrpljiva kapljica sv. Marka upotrebljavaju se za vnanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju iritanje i kalamaj u kostih, nogu i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol.

Utemeljena god. 1350.

Istarska Posujilnica u Pul.

koji uplaćuju zadržanih dijelova jedarili više po kruna 20

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća d istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez, prihodnog oduzaka, nose do 400 K uz oduzak od 8 dana, iznose do 1000 K uz oduzak od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za oduzak.

Zajmове (posude) daje samo zadrugaron, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju od 9-12 sati pr. p. i 3-7 sati.

Uredovni sati svaki dan po podne, u nedjelju i blagdana osim julyja i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Gludja br. 5, prizemlje, gdje se dobivaju pouzdate informacije.

Ravnateljstvo.

Zdravlje je najveće bogatstvo

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gorani grad. Markov trg.

Ova glasovita i nenadkrpljiva kapljica sv. Marka upotrebljavaju se za vnanjsku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju iritanje i kalamaj u kostih, nogu i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol. One neoguli i rukuh, te izlječe svaku glavobol.

Utemeljena god. 1350.

RODOLJUBI!

kupujte samo Cirilo-Methodijske žigice!

Tiskara i knjigoveznica
J. Krmpotić i dr. u Puli.

preporuča:

1. Tiskanice za obćine.
2. Tiskanice za društva za štednja i zajmova te štedionice.
3. Tiskanice za gospod. društva.
4. Tiskanice za pravne poslove.
5. Tiskanice za razne knjige.

Pčelno - vošćene sveće

po kilogram K 4.90, u svakoj težini i duljini, iz pravoga, gaantirano pčelnoga voska.

Ukrasne sveće iz gori lincovanog voska, ukrašene u reliefu sa zlatom, vošćenim cvietem itd. kg. po K 8.-

Iste ukrašene s odličnijim cvieticama 8-10

Tamjan lagrima, najljubiji 2.-

graniš 1-20

Sveće za pogrebe po vrlo niskoj cijeni. — Za pravi, čisti vosak zamien sa 2000 trusa. Gersheimov stijen (tittij) i stakla za vječno luč. — Isto tako med pttomac (stoljni) i najadni, oz vrlo niske cijene.

Preporučam se predastnom svetvenstvu i p. n. občinstvu najponiznije,

J. KOPAC, vlaštarica u Gorici.